

بررسی چسبندگی هزینه‌های تعهدی در مقابل هزینه‌های نقدی

مجید آذرپور^۱، ثریا ویسی حصار^۲

تاریخ دریافت: ۹۵/۰۵/۱۱

تاریخ پذیرش: ۹۵/۰۹/۱۵

چکیده

پژوهش‌های اخیر درباره رفتار هزینه‌ها بیانگر این است که میزان کاهش هزینه‌ها هنگام کاهش فروش، کمتر از میزان افزایش هزینه‌ها هنگام افزایش فروش است. این رفتار نامتقارن هزینه‌ها، چسبندگی هزینه‌ها نام گرفت. در این مطالعه به این موضوع پرداخته می‌شود که آیا هزینه‌های تعهدی می‌توانند به‌عنوان نماینده‌ای مناسب برای هزینه‌های نقدی در ادبیات هزینه‌های نامتقارن، به کار گرفته شوند؟ همچنین، آیا یک انتخاب گزارشگری مثل استهلاک، سطح چسبندگی هزینه را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا خیر. بنابراین، هدف اصلی این پژوهش، مقایسه چسبندگی هزینه‌های تعهدی و هزینه‌های نقدی و تأثیر هزینه استهلاک در بروز پدیده چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. بدین منظور، دو فرضیه برای بررسی این موضوع تدوین و داده‌های مربوط به ۹۱ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران (که با استفاده از روش نمونه‌برداری حذفی سیستماتیک انتخاب شده است) برای دوره زمانی بین سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. الگوی رگرسیون پژوهش با استفاده از روش داده‌های ترکیبی معمولی، بررسی و آزمون شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که هزینه‌های تعهدی به‌طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های نقدی دارند. همچنین، هزینه‌های عملیاتی بعد از کسر استهلاک چسبندگی کمتری نسبت به هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک دارند.

واژه‌های کلیدی: چسبندگی هزینه‌ها، هزینه استهلاک، هزینه‌های تعهدی، هزینه‌های نقدی.

طبقه‌بندی موضوعی: M41

DOI: 10.22051/ijar.2018.11088.1175

^۱ کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، تهران، ایران.

(Majid.azarpour@gmail.com)

^۲ کارشناس ارشد حسابداری، مؤسسه آموزش عالی کار، دانشکده مدیریت و حسابداری، قزوین، ایران. (نویسنده مسئول)

(soraiaweysihsar@yahoo.com)

مقدمه

مدیریت هزینه و چگونگی برنامه‌ریزی مصرف منابع یکی از مسائلی است که همواره مدیریت در راستای ارزش آفرینی برای بنگاه تحت مدیریت خود با آن سروکار دارند، اما این امر، مستلزم آگاهی کامل از چگونگی رفتار هزینه‌ها و عوامل تأثیرگذار بر رفتار هزینه‌ها است. یکی از مباحثی که تحت تأثیر رفتارهای مدیران و شیوه راهبری آنان قرار می‌گیرد چسبندگی هزینه است (شات و ویس، ۲۰۱۴). چسبندگی هزینه‌ها زمانی اتفاق می‌افتد که افزایش هزینه‌ها، در زمان افزایش فروش شرکت، بیش از کاهش آن در زمان کاهش فروش باشد. در واقع، مدیران به امید کسب سود در بلندمدت سعی می‌کنند منابع خود را حفظ کنند تا از کسب درآمدهای احتمالی آینده محروم نشوند. همین موضوع باعث می‌شود زمانی که فروش شرکت کاهش می‌یابد، مدیران هزینه‌ها را چندان کاهش ندهند (بولو و همکاران، ۱۳۹۱). عوامل مؤثر بر این جنبه از رفتار هزینه می‌تواند معلول مسائل مختلفی در بنگاه باشد، یکی از این عوامل، انتخاب‌های گزارشگری است که در پژوهش حاضر مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است (شات و ویس، ۲۰۱۴).

پژوهش‌های متعددی نشان می‌دهد که چسبندگی هزینه‌ها نه تنها از عدم اطمینان نسبت به تقاضای آتی و نگهداشت منابع بلااستفاده، بلکه از انگیزه‌های مدیریتی و ملاحظات نمایندگی مدیران نیز منتج می‌شود (نامیتا و شیجین، ۲۰۱۶). بعد از مطالعه اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، هزینه‌های عملیاتی گزارش شده (هزینه‌های تعهدی) به‌عنوان نماینده‌ای برای هزینه‌های اقتصادی (هزینه‌های عملیاتی نقدی) در پژوهش‌های بعدی (برای مثال، اندرسون و همکاران، ۲۰۰۷؛ بالاکریشان و همکاران، ۲۰۱۱) به کار گرفته شدند. به خصوص شواهد تجربی نشان داده است که این محققین (برای مثال، اندرسون و همکاران، ۲۰۰۷؛ بالاکریشان و همکاران، ۲۰۱۱) از هزینه‌های تعهدی و هزینه‌های نقدی به‌صورت قابل معاوضه استفاده نموده و فرض آن‌ها این است که هزینه‌های مذکور معادل و برابر می‌باشند و تمایزی بین چسبندگی این هزینه‌ها وجود ندارد. این در حالی است که مطالعات اخیر (شات و ویس، ۲۰۱۴) نشان داده است که انتخاب‌های گزارشگری مالی، سطح چسبندگی هزینه‌های عملیاتی گزارش شده را تحت تأثیر قرار می‌دهد که به‌طور متوسط، بیشتر از سطح چسبندگی هزینه‌های عملیاتی نقدی می‌باشد.

بنابراین، چسبندگی هزینه‌های گزارش شده (هزینه‌های تعهدی)، نمی‌تواند به‌عنوان یک نماینده معقول برای محاسبه چسبندگی هزینه‌های اقتصادی (هزینه‌های نقدی) به کار برده شوند.

از آنجا که رفتار هزینه یکی از مسائل مهم در حسابداری مدیریت و حسابداری بهای تمام شده است که به‌طور گسترده‌ای فرایندهای تصمیم‌گیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین، برخی از فزونی که عموماً توسط حسابداران مدیریت و تحلیل‌گران مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد از قبیل سیستم هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (ABC)، برآوردهای هزینه‌ای و تجزیه و تحلیل هزینه، حجم و سود (CVP) به‌طور مهم به رفتار هزینه وابسته می‌باشند (بهار مقدم و خادمی، ۱۳۹۵). سرمایه‌گذاران می‌توانند با تحلیل اطلاعات مالی، این موضوع را که آیا انتخاب‌های گزارشگری مالی موجب تحمیل هزینه‌های زیادی به شرکت می‌شود یا خیر را بررسی نمایند. بنابراین، در این مطالعه به این موضوع پرداخته می‌شود که آیا هزینه‌های تعهدی می‌توانند به‌عنوان نماینده‌ای مناسب برای هزینه‌های نقدی در ادبیات هزینه‌های نامتقارن، به کار گرفته شوند؟ همچنین، آیا یک انتخاب گزارشگری مثل استهلاك، سطح چسبندگی هزینه را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا خیر. بنابراین، هدف اصلی این پژوهش، مقایسه چسبندگی هزینه‌های تعهدی و هزینه‌های نقدی و تأثیر هزینه استهلاك در بروز پدیده چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

در ادامه، پس از بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش، فرضیه‌های مورد آزمون و روش‌های به کار گرفته شده جهت آزمون فرضیه‌ها ارائه می‌گردد. در پایان نیز پس از ارائه یافته‌های پژوهش، به بحث و نتیجه‌گیری پیرامون موضوع پژوهش پرداخته می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

شات و ویس (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای به این مسأله پرداختند که آیا هزینه‌های گزارش شده می‌توانند به‌عنوان نماینده‌ای مناسب برای هزینه‌های اقتصادی در ادبیات هزینه‌های نامتقارن، به کار گرفته شوند. بدین منظور، آن‌ها قابلیت پیش‌بینی و تبادل میان هزینه‌های عملیاتی گزارش شده (هزینه‌های تعهدی) و هزینه‌های اقتصادی (هزینه‌های عملیاتی نقدی) را برای اهداف محاسباتی چسبندگی هزینه‌ها مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های آن‌ها نشان داد انتخاب‌های گزارشگری مالی، سطح چسبندگی هزینه‌های عملیاتی گزارش شده را تحت تأثیر قرار می‌دهد

که به طور متوسط، بیشتر از سطح چسبندگی هزینه‌های عملیاتی نقدی می‌باشد. بنابراین، چسبندگی هزینه‌های گزارش شده، بر اساس هزینه‌های خاص، نمی‌تواند به عنوان یک نماینده معقول برای محاسبه چسبندگی هزینه‌های اقتصادی به کار برده شوند، زیرا انحراف و تمایل رو به افزایشی دارند. این یافته‌ها، قابلیت تبادل و معاوضه میان هزینه‌های گزارش شده و هزینه‌های اقتصادی را در راستای اهداف محاسبه‌ای چسبندگی هزینه، انکار می‌نمایند. این نتایج، بعد مهمی را به ارزیابی بانکر و بیزالو (۲۰۱۴) می‌افزاید که بر روی استفاده از هزینه‌های گزارش شده برای کشف و شناسایی اینکه چگونه انتخاب‌های مدیریتی، چسبندگی هزینه را تحت تأثیر قرار می‌دهند، تکیه و تمرکز دارد. شات و ویس (۲۰۱۴) همچنین بیان داشتند تمایز میان هزینه‌های تعهدی و هزینه‌های نقدی از انتخاب‌های گزارشگری منشأ می‌گیرد. بدین منظور، آن‌ها تأثیر استهلاک را بر روی سطح چسبندگی هزینه‌ها مورد ارزیابی قرار دادند. زیرا استهلاک یک هزینه معنادار است که به صورت نقد پرداخت نمی‌شود. همچنین، انتخاب گزارشگری است که به سرمایه‌گذاری بر روی عمر مفید منابع درگیر نسبت داده می‌شود. تأثیر استهلاک بر سطح چسبندگی هزینه، جنبه دقیق و ظریف بحث و اختلاف میان بانکر و بیزالو (۲۰۱۴) و بالاکریشان و همکاران (۲۰۱۴) را برجسته می‌نماید. بالاکریشان و همکاران (۲۰۱۴) بیان داشتند که تنوع در هزینه‌های ثابت، سطح چسبندگی هزینه‌های برآورد شده را تحت تأثیر قرار می‌دهد. شات و ویس (۲۰۱۴)، طبق ادعای بالاکریشان و همکاران (۲۰۱۴) بیان داشتند تصمیمات سرمایه‌گذاری سرمایه‌ای که در دوره‌های قبل گرفته می‌شوند و در هزینه‌های استهلاک گزارش شده در دوره جاری منتج می‌شود، باعث افزایش در سطح چسبندگی هزینه‌ها در دوره جاری می‌گردد.

در همین راستا، با توجه به موضوعات مطرح شده، در این پژوهش به مقایسه چسبندگی هزینه‌های تعهدی و هزینه‌های نقدی و تأثیر هزینه استهلاک در بروز پدیده چسبندگی هزینه‌ها پرداخته می‌شود. شایان ذکر است که تأثیر بالقوه انتخاب‌های گزارشگری مالی بر چسبندگی هزینه‌ها، موضوعی بس با اهمیت است که نمونه آن در داخل کشور تاکنون مورد مطالعه قرار نگرفته است.

نامیتا و شیجین (۲۰۱۶) در پژوهشی به‌طور تجربی تأثیر صلاحدید (اختیارات) مدیریت را بر هزینه نمایندگی از نوع عدم تقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش مورد بررسی قرار دادند و بررسی کردند که چطور حاکمیت شرکتی این ارتباط را تعدیل می‌کند. بدین منظور، تعداد ۱۷۰

شرکت در هند برای دوره زمانی ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. آن‌ها در پژوهش خود بیان داشتند که نمی‌توان گفت هزینه‌ها همیشه رفتار چسبنده از خود نشان می‌دهند بلکه، می‌توانند تحت شرایط خاص رفتار ضد چسبندگی هم از خود نشان دهند. از عوامل مؤثر بر چسبندگی هزینه‌ها، می‌توان تصمیمات تعدیل منابع مدیران، انتظارات آتی از فروش و رفتار امپراطوری مدیران را نام برد. پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که وجود حاکمیت شرکتی قوی، رفتار امپراطوری مدیران را کاهش می‌دهد. تحلیل‌های اضافی نشان می‌دهد که رفتار عدم تقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش، در دوره بحران بیشتر تحت تأثیر تصمیمات تعدیل منابع مدیران و انتظارات آتی تغییرات فروش می‌باشد و رفتار امپراطوری مدیران در این دوره نقشی نداشته است.

اندرسون و همکاران (۲۰۱۵) در تازه‌ترین پژوهش خود مدل چسبندگی هزینه‌های سابق خود را با مطرح نمودن مدل دو محرکه که شامل تغییرات در فروش به‌عنوان محرک اول و تغییرات در دارایی‌های ثابت به‌عنوان محرک دوم می‌باشد، توسعه داده و مفهوم اینرسی هزینه را مطرح نمودند. آن‌ها در این پژوهش سه حالت مختلف بررسی رفتار هزینه‌های اداری، عمومی و فروش، تعداد کارکنان و هزینه کارکنان را با دو مدل متفاوت که مدل دوم اثرات خوش‌بینی و بدبینی مدیران را لحاظ می‌نمود، تخمین زده و به این نتیجه رسیدند که ضمن اینکه تغییرات در کارکنان و هزینه‌های مرتبط با آن‌ها در بین دو محرک هزینه قابل تفکیک است، قدرت توضیحی مدل رفتار هزینه شامل دارایی‌های ثابت به‌طور معناداری بیشتر از قدرت توضیحی مدل رفتار هزینه تک محرکه سابق می‌باشد.

یو و هانگ (۲۰۱۵) در پژوهشی به تأثیر مدیریت سود و حاکمیت شرکتی بر چسبندگی هزینه‌ها در کشور چین پرداختند. نتایج آن‌ها بر اساس نمونه‌ای متشکل از ۷۷۰۲ مشاهده سال-شرکت برای دوره ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰، با تعریف سود مثبت کوچک یا افزایش کوچک سود به‌عنوان نماینده مدیریت سود، چسبندگی هزینه معناداری را در نمونه‌ای که مدیریت سود نشده، در مقایسه با نمونه‌ای که مدیریت سود در آن صورت گرفته است، نشان داد. یافته‌های آن‌ها همچنین نشان داد وقتی هزینه‌ها به هزینه‌های تحقیق و توسعه (R&D)، تبلیغات و دیگر هزینه‌های عمومی تقسیم می‌شود، مدیران کنترل هزینه‌ها را به‌طور عمده با کاهش هزینه‌های عمومی به‌دست می‌گیرند. یو و هانگ با استفاده از تحلیل عاملی، هشت فاکتور اصلی حاکمیت شرکتی را

استخراج کرده و دریافتند که حاکمیت شرکتی خوب، چسبندگی هزینه‌ها را کاهش می‌دهد. سرانجام، آن‌ها تأثیرات تعاملی مدیریت سود و حاکمیت شرکتی را بر چسبندگی هزینه‌ها مورد بررسی قرار دادند. نتایج تجربی آن‌ها نشان داد که حاکمیت شرکتی خوب نیز می‌تواند چسبندگی هزینه‌ها را کاهش دهد، هرچند تأثیر آن به اندازه مدیریت سود قوی نیست.

جمال ابو سردانه (۲۰۱۴) در پژوهشی رفتار چسبنده یا غیرچسبنده انواع متفاوت گزارش‌های هزینه شرکت‌های تولیدی اردنی را در طول دوره ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ مورد بررسی قرار دادند. همچنین، وی تأثیر بعضی از عوامل تبیینی را بر چسبندگی هزینه بررسی کرد. این عوامل شامل: میزان دارایی، میزان بدهی، جریان وجوه نقد آزاد و رشد اقتصادی است. نتایج پژوهش، رفتار هزینه غیرچسبنده را برای بهای تمام شده کالا (CGS) و هزینه‌های فروش پیدا کرد، در حالی که رفتار هزینه برای هزینه‌های اداری و عمومی و فروش متقارن بود که نه چسبندگی و نه ضد چسبندگی را نشان می‌داد. مدل CGS درجه بالاتری از چسبندگی را برای شرکت‌هایی که میزان دارایی بالاتری دارند و درجه کمتری از چسبندگی را برای جریان وجوه نقد آزاد نشان می‌دهد. همچنین، درجه پایین‌تر چسبندگی برای رشد در دوره کاهش GDP (دوره بدبینی) در مورد اردن مشاهده شد. از طرف دیگر، مدل هزینه‌های فروش درجه بالاتری از چسبندگی را برای جریان وجوه نقد آزاد و درجه پایین‌تر چسبندگی را برای میزان بدهی نشان می‌دهد.

شات و ویس (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای قابلیت پیش‌بینی و تبادل میان هزینه‌های تعهدی و جریان‌های وجوه نقد را برای اهداف محاسباتی چسبندگی هزینه‌ها مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها از هزینه‌های عملیاتی نقدی، به‌عنوان نماینده‌ای برای هزینه‌های اقتصادی استفاده کردند. شواهد تجربی آن‌ها بر اساس نمونه‌ای متشکل از ۷۸/۸۰۳ مشاهده سال-شرکت از سال ۱۹۸۸ تا سال ۲۰۱۱ نشان داد که هزینه‌های عملیاتی گزارش شده و همچنین هزینه‌های عملیاتی نقدی، چسبنده هستند. مهم‌تر اینکه، یافته‌های آن‌ها نشان داد که هزینه‌های عملیاتی گزارش شده به‌طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های اقتصادی دارند. آن‌ها همچنین تأثیر استهلاك را بر روی سطح چسبندگی هزینه مورد ارزیابی قرار دادند. آن‌ها از هزینه‌های عملیاتی گزارش شده قبل از کسر استهلاك به‌عنوان نماینده‌ای جایگزین برای هزینه‌های اقتصادی استفاده کردند. مطالعات آن‌ها نشان داد هزینه‌های عملیاتی بعد از کسر استهلاك به‌طور معناداری چسبندگی

بیشتری نسبت به هزینه‌های عملیاتی گزارش شده قبل از کسر استهلاک دارند. بنابراین، استهلاک سطح چسبندگی هزینه را افزایش می‌دهد.

علی‌خانی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی تأثیر مدیریت سود افزایشی بر چسبندگی هزینه، حاکمیت شرکتی بر چسبندگی هزینه و همچنین، تأثیرات متقابل مدیریت سود و حاکمیت شرکتی را بر چسبندگی هزینه مورد بررسی قرار دادند. نمونه آماری پژوهش شامل ۹۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ می‌باشد. یافته‌ها نشان داد که مدیریت سود افزایشی و حاکمیت شرکتی، چسبندگی هزینه را کاهش می‌دهد. همچنین، اثر متقابل حاکمیت شرکتی و مدیریت سود افزایشی منجر به کاهش چسبندگی هزینه می‌شود.

بهارمقدم و خادمی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش و بهای تمام شده کالای فروش رفته طی سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۳ و همچنین، بررسی رفتار این هزینه‌ها از لحاظ چسبندگی یا ضد چسبندگی به‌طور جداگانه در هر یک از دوره‌های رونق و رکود این بازه زمانی پرداختند. بدین منظور، داده‌های ۱۸۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به‌صورت مشاهدات ترکیبی سال-شرکت در کل دوره زمانی مورد مطالعه و همچنین دوره‌های رونق و رکود اقتصادی، با استفاده از رگرسیون چند متغیره مورد آزمون قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهد که رفتار هزینه‌های یاد شده در کل دوره مورد مطالعه نامتقارن است. همچنین، نتایج این پژوهش نشان داد که دوره‌های رونق و رکود اقتصادی کشور تأثیر چندانی در نگرش مدیران شرکت‌ها نداشته و از این‌رو، رفتار هزینه‌های اداری، عمومی و فروش در تمامی دوره‌ها شامل دوره‌های رونق و رکود اقتصادی چسبنده و رفتار بهای تمام شده کالای فروش رفته در تمامی ادوار تقریباً ضد چسبنده می‌باشد.

سپاسی و تابان (۱۳۹۵) در پژوهشی به اصلاح مدل تجزیه و تحلیل هزینه، حجم فعالیت و سود (CVP) با استفاده از چسبندگی هزینه و محافظه‌کاری شرطی پرداختند. مدل هزینه-حجم-سود، روشی متداول برای پیش‌بینی فروش و برنامه‌ریزی سود می‌باشد. تجزیه و تحلیل نقطه سر به سر اغلب برای پیش‌بینی سود یک محصول یا مجموعه‌ای از محصولات مورد استفاده قرار می‌گیرد. استدلال مطالعه آن‌ها این است که بروز پدیده‌هایی چون چسبندگی هزینه‌ها و محافظه‌کاری مشروط می‌تواند نشانگر دو تعدیل مهم در مدل هزینه-حجم-سود باشد. بدین

منظور، از داده‌های ۱۵۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۲ و روش رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که چسبندگی هزینه‌ها و محافظه‌کاری مشروط بر مدل هزینه-حجم-سود تأثیر معناداری دارند.

نیک‌کار و حیدری‌نژاد (۱۳۹۴) در پژوهشی ضمن بررسی تئوری‌های مرتبط با چسبندگی هزینه، ویژگی‌های آن (شامل ویژگی‌های عمومی و اختصاصی) را با استفاده از پژوهش‌های پیشین و به صورت کتابخانه‌ای مورد بررسی قرار دادند. همچنین، ارتباط چسبندگی هزینه و بعضی از مفاهیم حسابداری مالی شامل ساختار هزینه، عدم اطمینان تقاضا، انگیزه‌های مدیریتی، راهبری شرکتی و مسئولیت اجتماعی شرکت را مورد بررسی قرار دادند. در نهایت، به بعضی از انتقادات وارده بر مفهوم چسبندگی هزینه‌ها پرداختند. نتایج نشان داد که تلاش پژوهشگران تا به امروز عمدتاً بر اساس یافته‌های تجربی بوده و سابقه تئوریک قوی برای شناسایی علل ناشی از چسبندگی هزینه‌ها وجود ندارد. بنابراین، پژوهش‌های آتی باید به شکاف بین مفروضات نظری و یافته‌های تجربی پرداخته و پیامدهای معنی‌داری از مفهوم چسبندگی هزینه را برای کمک به فرایند تصمیم‌گیری فراهم کنند.

اسماعیل‌زاده و مهرنوش (۱۳۹۳) در پژوهشی به رابطه چسبندگی هزینه‌ها با کیفیت سود و خطای پیش‌بینی پرداخت. نتایج این پژوهش که بر اساس اطلاعات ۸۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای یک دوره ۶ ساله از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ است، نشان می‌دهد در ازای افزایش در چسبندگی هزینه‌های اداری، عمومی و فروش، هزینه‌های کل و بهای تمام شده کالای فروش رفته؛ دقت پیش‌بینی سود و کیفیت سود کاهش می‌یابد.

حیدری (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر علت رفتاری اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر افزایش چسبندگی هزینه‌های توزیع، فروش و اداری پرداخته است. جامعه آماری پژوهش را ۱۶۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۱ تشکیل می‌دهد. در این پژوهش، بدون اعمال روش نمونه‌گیری خاصی، جامعه آماری بر اساس شروط نظام‌مندی تعدیل شده‌اند. برای آزمون فرضیه‌ها از مدل بسط یافته اندرسون در پنج حالت استفاده شده است. در مدل اولیه، بدون در نظر گرفتن متغیرهای اقتصادی، متغیرهای مبتنی بر نظریه نمایندگی، اثرات ثابت زمانی و اثرات ثابت صنعت، فقط به بررسی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر چسبندگی هزینه‌های توزیع، فروش و اداری پرداخته شد. سپس به ترتیب

متغیرهای مذکور در مدل وارد شده و تأثیر آن‌ها بر نتایج مدل مشاهده شد. مطابق یافته‌ها، تأثیر متغیر اعتماد به نفس مدیریت بر چسبندگی هزینه‌های توزیع، فروش و اداری در مدل اول از ۷۶ درصد به ۶۲/۷ درصد در مدل پنجم کاهش یافت. این موضوع نشان می‌دهد عامل رفتاری اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت، موجب افزایش چسبندگی هزینه‌ها می‌شود.

سجادی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به تأثیر چسبندگی هزینه بر تقارن زمانی سود با تأکید بر ارتباط میان چسبندگی هزینه و محافظه‌کاری شرطی پرداختند. بدین منظور، سه فرضیه برای بررسی این موضوع تدوین و داده‌های مربوط به ۱۲۰ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی بین سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش، برای تعیین نمونه آماری، از روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند استفاده شده است. الگوی رگرسیون پژوهش با استفاده از روش داده‌های تلفیقی با رویکرد اثرات ثابت، بررسی و آزمون شد. نتایج نشان داد چسبندگی رفتار هزینه‌ها بر عدم تقارن ارتباط میان سود و بازده، تأثیرگذار بوده و باعث عدم تقارن زمانی شناسایی سود می‌شود. افزون بر این، نتایج نشان داد در شرکت‌های دارای چسبندگی هزینه‌ها، سود اخبار منفی را با سرعت بیشتری منعکس می‌کند. همچنین، شرکت‌های با چسبندگی هزینه نسبت به دیگر شرکت‌ها دارای محافظه‌کاری شرطی بیشتری هستند.

صفرزاده و بیگ پناه (۱۳۹۳) در پژوهشی با استفاده از تکنیک داده‌های تلفیقی به بررسی نقش چسبندگی هزینه در برآورد محافظه‌کاری شرطی در شرکت‌های ایرانی پرداختند. بدین منظور، نمونه‌ای متشکل از ۱۰۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به روش هدفمند انتخاب شده است. با استفاده از داده‌های متعلق به دوره زمانی ۱۳۹۱-۱۳۸۶، محققین دریافتند که مدل‌های استاندارد برای برآورد محافظه‌کاری، متوسط میزان محافظه‌کاری را بیشتر از واقع برآورد می‌کنند. به بیان دیگر، در این مدل‌ها، چسبندگی هزینه به‌عنوان یکی از عوامل تعیین‌کننده محافظه‌کاری شرطی مدنظر قرار نمی‌گیرد و این موضوع سبب سوگیری قابل ملاحظه در برآورد محافظه‌کاری می‌شود. مهم‌تر اینکه، مدل‌های استاندارد برای برآورد محافظه‌کاری، تغییر در چسبندگی هزینه را به حساب محافظه‌کاری منظور می‌کنند. شواهد بیانگر آن است که توجه به چسبندگی هزینه، نقش مهمی در درک صحیح از مفهوم محافظه‌کاری دارد.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به بیان مبانی نظری ارائه شده در بخش‌های قبل، فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر تدوین شده‌اند:

فرضیه اول: هزینه‌های تعهدی به طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های نقدی دارند.

فرضیه دوم: هزینه‌های عملیاتی بعد از کسر استهلاک به طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک دارند.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی و به روش پس‌رویدادی و بر مبنای هدف از نوع پژوهش کاربردی است. مبانی نظری و پیشینه پژوهش، به روش کتابخانه‌ای و داده‌های مورد نظر آزمون فرضیه‌ها نیز از بانک‌های اطلاعاتی موجود در بازار همچون ره‌آورد نوین و اطلاعات موجود در سایت کدال، جمع‌آوری گردید. جامعه آماری این پژوهش از کلیه شرکت‌های تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که از ابتدای سال ۱۳۸۱ تا پایان سال ۱۳۹۴ در بورس فعال بوده‌اند، تشکیل شده است. نمونه آماری، با توجه به معیارهای گزینشی زیر انتخاب گردید:

(۱) شرکت‌ها در طول دوره پژوهش تغییر سال مالی نداده باشند. (۲) نوع فعالیت شرکت‌ها، تولیدی بوده و لذا جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی نباشد. (۳) پایان سال مالی شرکت‌های مورد مطالعه منتهی به ۲۹ اسفندماه در هر سال باشد. (۴) وقفه معاملاتی بیش از ۶ ماه نداشته باشند. (۵) ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت‌های نمونه مثبت باشد. تعداد ۹۱ شرکت که حائز شرایط فوق بودند به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند.

نگاره (۱): نمونه آماری پژوهش با استفاده از روش غربالگری

تعداد	شرح
۴۸۸	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس در پایان سال ۱۳۹۴
	معیارها:
(۱۷۱)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۹۴-۸۱ در بورس فعال نبوده‌اند.
(۹۲)	تعداد شرکت‌هایی که بعد از سال ۸۱ در بورس پذیرفته شده‌اند.
(۳۳)	تعداد شرکت‌هایی که جزء هلدینگ، سرمایه‌گذاری‌ها، واسطه‌گری‌های مالی، بانک‌ها و یا لیزینگ‌ها بوده‌اند.
(۵۸)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی پژوهش تغییر سال مالی داده و یا سال مالی آن منتهی به پایان اسفند نمی‌باشد.
(۱۴)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی پژوهش ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام آن‌ها منفی بوده است.
(۲۹)	تعداد شرکت‌هایی که وقفه معاملاتی بیش از ۶ ماه داشته‌اند.
۹۱	تعداد شرکت‌های نمونه

الگوها و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه اول، الگوهای رگرسیونی اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) به شرح ذیل برآورد می‌شود.

$$\ln\left(\frac{OE_{it}}{OE_{it-1}}\right) = \alpha + \beta_1 \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \beta_2 REV_DES_{it} \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \varepsilon \quad (۱) \text{ الگوی}$$

$$\ln\left(\frac{OC_{it}}{OC_{it-1}}\right) = \alpha + \beta_1 \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \beta_2 REV_DES_{it} \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \varepsilon \quad (۲) \text{ الگوی}$$

برای آزمون فرضیه دوم، الگوهای رگرسیونی اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) به شرح ذیل برآورد می‌شود.

$$\ln\left(\frac{OE_{it}}{OE_{it-1}}\right) = \alpha + \beta_1 \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \beta_2 REV_DES_{it} \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \varepsilon \quad \text{الگوی (۳)}$$

$$\ln\left(\frac{OEBD_{it}}{OEBD_{it-1}}\right) = \alpha + \beta_1 \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \beta_2 REV_DES_{it} \ln\left(\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}}\right) + \varepsilon \quad \text{الگوی (۴)}$$

در الگوهای فوق؛

لگاریتم طبیعی هزینه‌ها (OE، OC و OEBD) متغیرهای وابسته پژوهش می‌باشند.

OE هزینه‌های عملیاتی: درآمد فروش منهای سود عملیاتی.

OC هزینه‌های نقدی: فروش نقدی منهای جریان وجوه نقد عملیاتی.

OEBD هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک: درآمد فروش منهای سود عملیاتی قبل از کسر هزینه استهلاک.

متغیر مستقل پژوهش؛ لگاریتم طبیعی فروش (REV) است.

REV_DEC متغیر مجازی کاهش فروش: اگر فروش شرکت در سال t نسبت به سال t-1 کاهش داشته باشد، مقدار یک و در غیراینصورت، مقدار صفر می‌گیرد.

ضریب β_1 : درصد افزایش در هزینه‌ها را در اثر افزایش در فروش نشان می‌دهد.

ضریب β_2 : در زمان کاهش فروش، منفی و در غیراینصورت، برابر صفر است.

ضریب تأثیر β_2 ، نشان دهنده میزان چسبندگی هزینه‌ها به ازای ۱٪ کاهش در فروش است. مجموع $\beta_1 + \beta_2$ بیانگر میزان کاهش هزینه‌ها در اثر کاهش یک درصدی در فروش است. برای اثبات چسبندگی هزینه‌ها باید $\beta_1 + \beta_2$ کوچکتر از β_1 باشد. به عبارت دیگر، چسبندگی

هزینه‌ها زمانی اتفاق می‌افتد که ضریب تأثیر β_1 مثبت و ضریب تأثیر β_2 منفی باشد ($\beta_1 > 0$ و $\beta_2 < 0$).

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، ابتدا آمار توصیفی داده‌های تحت بررسی محاسبه گردید و در نگاره (۲) شاخص‌های مرکزی و پراکندگی ارائه می‌شود.

نگاره (۲): آمار توصیفی کل متغیرهای پژوهش

نماد متغیر	میانگین	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
OE	۰/۱۶	۰/۹۸	-۰/۶۶	۰/۲۲	-۰/۰۹	۵/۰۲
OC	۰/۱۵	۱/۹۷	-۱/۷۷	۰/۴۴	-۰/۳۷	۷/۲۹
OEBD	۰/۱۶	۰/۹۷	-۰/۶۸	۰/۲۳	-۰/۱۲	۴/۸۷
REV	۰/۱۵	۱/۴۹	-۲/۶۷	۰/۲۵	-۰/۶۲	۵/۲۱
REV_DEC	۰/۲۰	۱	۰	۰/۴۰	۱/۴۷	۰/۱۷

بر اساس نگاره (۲) هزینه‌های تعهدی، هزینه‌های نقدی، هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک و درآمد فروش شرکت‌های نمونه به‌طور میانگین به ترتیب ۱۶٪، ۱۵٪، ۱۶٪ و ۱۵٪ نسبت به سال ماقبل خود رشد داشته‌اند. متغیر مجازی کاهش فروش نیز نشان می‌دهد شرکت‌هایی که با کاهش فروش مواجه بوده‌اند ۲۰٪ از نمونه انتخابی را تشکیل می‌دهند.

آزمون پایایی متغیرهای پژوهش

جهت پایایی متغیرهای الگوهای رگرسیون از آزمون لوین، لین و چو استفاده می‌شود که نتایج آن در نگاره (۳) به شرح زیر ارائه شده است.

نگاره (۳): نتایج آزمون پایایی متغیرهای پژوهش با استفاده از آزمون لوین، لین و چو

متغیر	OE	OC	OEBD	REV
آماره آزمون	-۱۹/۷۶	-۲۹/۱۹	-۱۹/۱۵	-۱۹/۸۶
سطح معناداری	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
نتیجه	پایا	پایا	پایا	پایا

بر اساس آزمون ریشه واحد از نوع آزمون لوین، لین و چو (۲۰۰۲)، هر متغیری که سطح معناداری آن کمتر از ۵٪ باشد، در سطح پایا است. نتایج حاصل از بررسی پایایی متغیرهای پژوهش با استفاده از این آزمون در نگاره (۳) نشان دهنده این است که کلیه متغیرهای مستقل و وابسته در سطح پایا هستند.

ضرایب همبستگی

برای بیان رابطه خطی دو متغیر از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود. ماتریس همبستگی کلیه متغیرهای پژوهش در نگاره (۴) ارائه شده است.

نگاره (۴): ضرایب همبستگی پیرسون میان متغیرهای پژوهش

نماد متغیر	OE	OC	OEBD	REV
OE	۱/۰۰			
OC	*۰/۵۵	۱/۰۰		
OEBD	*۰/۹۱	*۰/۵۴	۱/۰۰	
REV	*۰/۸۵	*۰/۶۴	*۰/۸۴	۱/۰۰

* معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪

همان‌طور که در نگاره (۴) قابل مشاهده است، بین متغیرهای هزینه‌های عملیاتی و هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک همبستگی زیاد می‌باشد که می‌تواند باعث بروز هم‌خطی شود و نتایج را تحت تأثیر قرار دهد، اما از آنجا که این متغیرها جزء متغیرهای وابسته هستند و در الگوهای جداگانه به کار گرفته می‌شوند، همبستگی بین آن‌ها مهم نمی‌باشد و مشکلی برای انجام رگرسیون پیش نخواهد آمد.

آزمون فرضیه اول

قبل از برآزش الگوهای پژوهش، ابتدا باید آزمون تشخیصی F لیمر برای انتخاب از بین الگوی داده‌های ترکیبی معمولی در مقابل الگوی داده‌های تابلویی با اثرات ثابت انجام شود که نتایج آن در نگاره (۵) آورده شده است. نتایج برآزش الگو برای آزمون فرضیه اول در نگاره (۵) مشاهده می‌شود.

نگاره (۵): نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته: هزینه‌های نقدی (OC)			متغیر وابسته: هزینه‌های عملیاتی (OE)			متغیر
سطح معناداری	آماره t	ضرایب	سطح معناداری	آماره t	ضرایب	
۰/۹۸	-۰/۰۴	-۰/۰۰۳	۰/۰۰	۲/۹۴	۰/۰۲	α
۰/۰۰	۶۳/۰۲	۱/۰۳	۰/۰۰	۳۰/۴۷	۰/۸۹	β_1
۰/۰۱	۲/۶۶	۰/۱۳	۰/۰۴	-۱/۹۹	-۰/۱۱	β_2
(۰/۹۹) ۰/۲۵			(۰/۹۹) ۰/۴۵			آماره F لیمر (سطح معناداری)
(۰/۰۰) ۹۲۲/۷۲۴۷			(۰/۰۰) ۳۳۲۰/۳۴۷			آماره F فیشر (سطح معناداری)
۲/۱۸			۲/۱۲			آماره دوربین-واتسون
۰/۷۵			۰/۸۷			ضریب تعیین تعدیل شده

با توجه به اینکه سطح معناداری به دست آمده از آزمون F لیمر در هر دو الگو، بیشتر از ۵٪ می‌باشد. بنابراین، برای تخمین الگوها از روش داده‌های ترکیبی معمولی استفاده گردید. از آنجا که مقدار آماره دوربین-واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، عدم همبستگی در اجزاء باقیمانده الگوهای رگرسیونی را تأیید می‌کند. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آماره F فیشر کمتر از ۵ درصد است، لذا معناداری کل رگرسیون‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود.

مقدار ضریب تعیین الگوها نشان می‌دهد که مجموعاً ۸۷٪ از تغییرات هزینه‌های تعهدی و ۷۵٪ از تغییرات هزینه‌های نقدی می‌تواند توسط متغیرهای مستقل توضیح داده شود. همان‌گونه که

ملاحظه می‌شود، ضریب β_1 برآورد شده برای هزینه‌های تعهدی برابر $0/89$ و برای هزینه‌های نقدی برابر $1/03$ است و بیانگر آن است که با افزایش 1% در فروش، به ترتیب هزینه‌های تعهدی $0/89\%$ و هزینه‌های نقدی $1/03\%$ افزایش می‌یابد. همچنین، ضریب β_2 برآورد شده برای هزینه‌های تعهدی برابر $-0/11$ و برای هزینه‌های نقدی برابر $0/13$ است. منفی و معنادار بودن اندازه ضریب β_2 برای هزینه‌های تعهدی نشان دهنده رفتار چسبنده هزینه‌های عملیاتی است و این بدان معناست که با کاهش 1% در فروش، هزینه‌های تعهدی $0/78\%$ ($0/11 - 0/89$) کاهش می‌یابد. در مورد هزینه‌های نقدی رفتار ضد چسبندگی رخ داده است به این معنا که با کاهش 1% در فروش، هزینه‌های نقدی $1/16\%$ ($0/13 + 0/03$) کاهش می‌یابد. بنابراین، در سطح اطمینان 95% دلیلی بر رد این فرضیه یافت نشده و این فرضیه مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، هزینه‌های تعهدی به طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های نقدی دارند.

آزمون فرضیه دوم

قبل از برازش الگوهای پژوهش، ابتدا باید آزمون تشخیصی F لیمر برای انتخاب از بین الگوی داده‌های ترکیبی معمولی در مقابل الگوی داده‌های تابلویی با اثرات ثابت انجام شود که نتایج آن در نگاره (۶) آورده شده است. نتایج برازش الگو برای آزمون فرضیه اول در نگاره (۶) مشاهده می‌شود.

نگاره (۶): نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر	متغیر وابسته: هزینه‌های عملیاتی بعد از کسر استهلاك (OE)			متغیر وابسته: هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاك (OEBD)		
	ضرایب	آماره t	سطح معناداری	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
α	0/02	2/94	0/00	0/02	2/69	0/01
β_1	0/89	30/47	0/00	0/91	32/74	0/00
β_2	-0/11	-1/99	0/04	-0/12	-2/23	0/03
آماره F لیمر (سطح معناداری)	(0/99) 0/45			(0/99) 0/44		
آماره F فیشر (سطح معناداری)	(0/00) 3320/347			(0/00) 3233/211		
آماره دوربین واتسون	2/12			2/13		
ضریب تعیین تعدیل شده	0/87			0/87		

با توجه به اینکه سطح معناداری به دست آمده از آزمون F لیمر در هر دو الگو، بیشتر از ۵٪ می باشد بنابراین، برای تخمین الگوها از روش داده های ترکیبی معمولی استفاده گردید. از آنجا که مقدار آماره دورین-واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، عدم همبستگی در اجزاء باقیمانده الگوهای رگرسیونی را تأیید می کند. با توجه به اینکه سطح معنی داری آماره F فیشر کمتر از ۵ درصد است، لذا معناداری کل رگرسیون ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می شود.

مقدار ضریب تعیین الگوها نشان می دهد که مجموعاً ۸۷٪ از تغییرات هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك و ۸۷٪ از تغییرات هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك می تواند توسط متغیرهای مستقل توضیح داده شود. همان گونه که ملاحظه می شود، ضریب β_1 برآورد شده برای هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك برابر ۰/۸۹ و برای هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك برابر ۰/۹۱ است و بیانگر آن است که با افزایش ۱٪ در فروش، به ترتیب هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك ۰/۸۹٪ و هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك ۰/۹۱٪ افزایش می یابد. همچنین، ضریب β_2 برآورد شده برای هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك برابر ۰/۱۱- و برای هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك برابر ۰/۱۲- است. منفی و معنادار بودن اندازه ضریب β_2 نشان دهنده رفتار چسبنده هزینه های عملیاتی بعد و قبل از کسر استهلاك است و این بدان معناست که با کاهش ۱٪ در فروش، هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك ۰/۷۸٪ (۰/۱۱٪-۰/۸۹٪) و هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك ۰/۷۹٪ (۰/۱۲٪-۰/۹۱٪) کاهش می یابد. مقایسه ضریب β_2 نشان می دهد که هزینه های عملیاتی بعد از کسر استهلاك چسبنده گی کمتری نسبت به هزینه های عملیاتی قبل از کسر استهلاك دارند. در نتیجه، این فرضیه در سطح اطمینان ۰/۹۵ مورد تأیید قرار نمی گیرد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

به طور کلی نتایج این پژوهش نشان می دهد که هزینه های عملیاتی قبل و بعد از کسر استهلاك دارای رفتار چسبنده می باشند. به بیان دیگر، افزایش هزینه ها در زمان افزایش فروش، بیشتر از کاهش همان مقدار هزینه در زمان کاهش فروش است. البته، شدت چسبندگی هزینه ها در سطوح مختلف هزینه ها متفاوت می باشد. بدین ترتیب، نتایج این پژوهش هم جهت با نتایج پژوهش هایی (سپاسی و همکاران، ۱۳۹۳؛ نمازی و همکاران، ۱۳۹۱؛ شات و ویس، ۲۰۱۴؛ پورپوراتو و وربین، ۲۰۱۰) است که رفتار چسبنده هزینه ها را تأیید کرده اند و با ادبیات سنتی

حسابداری مدیریت در خصوص رفتار هزینه‌ها که بیان می‌نماید هزینه‌ها تنها به میزان تغییرات در سطح فعالیت وابسته است و ارتباطی به جهت تغییرات در سطح فعالیت ندارد (هیلتون، ۱۹۹۷؛ اتکینسون، ۲۰۰۰؛ هورن گرن و همکاران، ۲۰۰۸)، در تضاد است. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که هزینه‌های تعهدی به‌طور معناداری چسبندگی بیشتری نسبت به هزینه‌های نقدی دارند. نتایج این پژوهش هم‌جهت با نتایج پژوهش‌های شات و ویس (۲۰۱۴) می‌باشد. به‌علاوه، نتایج نشان داد که استهلاک سطح چسبندگی هزینه‌ها را کاهش می‌دهد. به‌عبارت دیگر، هزینه‌های عملیاتی بعد از کسر استهلاک چسبندگی کمتری نسبت به هزینه‌های عملیاتی قبل از کسر استهلاک دارند. این نتیجه با شواهد شات و ویس (۲۰۱۴) در تناقض است.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود مدیران شرکت‌های تولیدی در امر برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی فعالیت‌های شرکت برای پیش‌بینی هزینه‌های آتی، ارتباط تغییرات هزینه‌ها با تغییرات درآمدها را مدنظر قرار دهند و بدین وسیله بودجه جامع‌تری را ارائه نمایند. همچنین، پیشنهاد می‌شود حسابرسان و مؤسسات حسابرسی میزان هزینه‌های ارائه شده در صورت‌های مالی شرکت را با توجه به ارتباط این هزینه‌ها با درآمد فروش و پیش‌بینی میزان این هزینه‌ها با میزان درآمد فروش، حسابرسی کنند تا بدین وسیله موارد اشتباه یا سوءاستفاده احتمالی در ارائه هزینه‌ها در صورت‌های مالی را کشف نمایند.

منابع

- Abu-Serdaneh, Jamal. (2014). The Asymmetrical Behavior of Cost: Evidence from Jordan. *International Business Research*, Vol. 7, No. 8, pp. 113-122.
- Alikhani, R. , Maranjory, M. , Seyed Zadeh, S. F. (2017). Upward Earnings Management, Corporate Governance and Expense Stickiness. *Journal of Accounting Research*, 7 (26): 61-80. (in Persian)
- Anderson, M. & Lee, J. H. & Mashruwala, R. (2015). Cost Stickiness and Cost Inertia: A Two-Driver Model of Asymmetric Cost Behavior. Available at SSRN.
- Anderson, M. , Banker R. , Janakiraman S. (2003). Are selling, general, and administrative costs 'sticky'? *Journal of Accounting Research*; 41 (1): 47-63.
- Anderson, M. C. , Banker, R. , Huang, R. , Janakiraman, S. (2007). Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22 (1): 1-28.
- Atkinson, A. (2000). *Management Accounting*. São Paulo: Atlas.
- Baharmoghadam, M. , & Khademi, S. (2016). Investigate cost stickiness during periods of economic boom and recession. *Management accounting*, 9 (30): 67-86. (in Persian)

- Balakrishnan, R. , Labro, E. , Soderstrom, N. (2011). Cost structure and sticky costs. Available at: <http://ssrn.com/abstract=1562726>.
- Balakrishnan, R. , Labro, E. , Soderstrom, N. (2014). Cost structure and sticky costs. *Journal of Management Accounting Research* 26 (2).
- Banker, R. D. , Byzalov, D. (2014). Asymmetric cost behavior. *Journal of Management Accounting Research* 26 (2).
- Bolo, Gh. , Moazez, E. , Khanhosseini, D. , & Nikoonesbati, M. (2012). Investigating the relationship between management perspective and cost stickiness in Tehran Stock Exchange. *The Journal of Planning and Budgeting*, 17 (3): 79-95. (in Persian)
- Esmailzadeh, A. , & Mehrnoosh, A. (2014). Relationship between cost-sticking and earnings quality and forecast error. *The Financial Accounting and Auditing Researches*, 6 (21): 37-61. (in Persian)
- Heydari, M. (2014). Investigating the effect of behavioral behavior self-excessive management on cost stickiness: Modulating role of economic factors and factors based on representation theory. *The Iranian Accounting and Auditing Review*, 21 (2): 151-172. (in Persian)
- Hilton R. (1997). Managerial accounting. New York: McGraw-Hill.
- Horngern, C. T. , Foster, G. , Datar, S. M. (2008). Cost accounting: A managerial emphasis. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Namazi, M. , Ghafari, M. J. , & Fereydoni, M. (2012). The fundamental analysis of cost of gold sold and cost stickiness behavior with an emphasis on the range of changes in Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting Advances*, 4 (2): 151-177. (in Persian)
- Namitha, C. , & Shijin, S. , (2016). Managerial discretion and agency cost in Indian market, *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.adiac.2016.06.002>
- Nikkar, J. , & Heydarinezhad, GH. (2015). Asymmetry in cost behavior- cost stickiness: Evidence, Causes, and Effects. *Journal of Accounting Research*, 5 (18) ; 69-91. (in Persian)
- Porporato, M. , Werbin. (2010). Active cost management in banks: Evidence of sticky costs in Argentina. Brazil and Canada. Available at: <http://ssrn.com/abstract=1659228>.
- Safarzadeh, M. H. , & Beygpanah, B. (2014). Effect of cost stickiness on conditional conservative estimation. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 4 (14): 39-59. (in Persian)
- Sajadi, S. H. , Hajizadeh, S. , & Nikkar, J. (2014). The effect of cost stickiness on time synchronization of profit by emphasizing the relationship between cost stickiness and conditional conservative. *Journal of Accounting Knowledge*, 5 (16): 81-99. (in Persian)
- Sepasi, S. , & Taban, K. (2016). Modification of the cost, volume, and profit (CVP) analysis model using conditional conservative and cost stickiness. *Management accounting*, 9 (28): 67-82. (in Persian)
- Sepasi, S. , Fathi, Z. , & Sheybeh, S. (2014). Empirical test of cost stickiness: Evidence from Tehran Stock Exchange. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 3 (12): 163-177. (in Persian)

- Shust, E. , Weiss, D. (2014). Asymmetric cost behavior-sticky costs: Expenses versus cash flows. *Journal of Management Accounting Research* 26 (2): 81-90.
- Xue, Shuang & Yun, Hong, (2015). Earnings management, corporate governance and expense stickiness. *China Journal of Accounting Research*, pp. 1-18.

Investigating the Sticky Accruals Costs versus Costs Paid in Cash

Majid Azarpour¹, Soraya Weysihsar²

Received : 2016/08/01

Approved: 2016/12/05

Abstract

Recent research of expense behavior showed that expenses increase more quickly with an increasing activity level than they decrease with a declining activity level. The term expense stickiness captures an asymmetric expense behavior. In this research, we test whether reported expenses and costs paid in cash may be used interchangeably for estimating cost stickiness. We further test whether a noteworthy reporting choice as depreciation influences the estimated level of stickiness. The main goal of this research is to compare sticky accruals costs, costs paid in cash and the effect of depreciation costs of emergence of costs stickiness phenomenon among firms accepted in Tehran Stock Exchange. For this purpose, two hypotheses were developed for this issue and data were analyzed for 91 members of Tehran stock exchange (selected by systematic elimination sampling method) for the period of 2004 to 2015. The regression model was tested and tested using conventional combination data. Results of this research indicated that accruals costs are significantly stickier than costs paid in cash. Moreover, operating costs after deducting depreciation are less sticky than operating costs before deducting depreciation.

Keywords: Accruals Costs, Costs Paid in Cash, Costs Stickiness, Depreciation Expenses.

JEL classification: M41

DOI: 10.22051/ijar.2018.11088.1175

¹ MSc. of Accounting, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. Majid.azarpour@gmail.com)

² MSc. of Accounting, Kar Higher Education Institute, Tehran, Iran. Corresponding Author
(soraiaveysihsar@yahoo.com)